

"MLADI KMETJE" - izobraževalno gradivo za mlade kmetovalce

V okviru programa EU Leonardo da Vinci je od l. 2004 dalje tekel projekt MLADI KMETJE, v katerem je sodelovala tudi Slovenija (Inštitut za trajnostni razvoj iz Ljubljane). Namen projekta je bil, da bi s pomočjo izobraževanja in nudenja informacij na petih izbranih področjih spodbujali kmetijsko podjetništvo in konkurenčnost kmetijske dejavnosti med mladimi kmeti v novih članicah Evropske unije.

Izbrali smo naslednja področja:

- Evropska unija in skupna kmetijska politika;
- okolje in kmetijstvo;
- varstvo pri delu, zdravje na delovnem mestu v kmetijstvu;
- kakovost in varnost hrane – pridelava;
- dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

To so področja, ki so pomembna za posodabljanje in zato dolgoročno tudi za preživetje kmetijstva, vendar pa doslej še niso bila obravnavana celovito. Ciljna skupina projekta so mladi kmetje (20-35 let). V projektu je sodelovalo 10 organizacij iz 7 držav (Ciper, Češka, Grčija, Italija, Poljska, Slovenija, Velika Britanija).

V l. 2004 smo ocenili dostopnost in vsebine obstoječega izobraževalnega gradiva na naštetih področjih ter izvedli ankete med mladimi kmeti v Sloveniji, na Poljskem, Češkem in Cipru. Oblikovali smo izobraževalne pripomočke, ki smo jih preverili s pomočjo pilotnega usposabljanja za izobraževalce ter seminarjev za usposabljanje mladih kmetov. Po seminarjih je sledila prilagoditev izobraževalnih pripomočkov v skladu z rezultati ovrednotenja.

Rezultati ankete med mladimi kmeti

V Sloveniji smo anketo izvedli v sodelovanju z društvi podeželske mladine in ob pomoči Mateje Zajc, svetovalke za delo z društvi in podeželsko mladino pri KGZS. Prejeli smo 33 izpolnjenih vprašalnikov, ki so nam po analizi odgovorov dali približno sliko o stanju in potrebah mladih kmetov v Sloveniji glede izobraževanja.

80 % mladih kmetov, ki so odgovorili na vprašalnik, se je v zadnjih 3 letih udeležilo se je izobraževanj ali seminarjev s področja kmetijstva, največ s področja živinoreje, varnosti pri delu in aktualne teme glede položaja kmetijstva po vstopu Slovenije v EU.

Tretjina se izobraževanj ne udeležuje zaradi prezaposlenosti, kljub temu pa vsi smatrajo, da so izobraževanja koristna za prihodnost njihove kmetije. Vsi načrtujejo, da se bodo v prihodnosti večkrat udeležili izobraževanj s področja kmetijstva.

Dve tretjini jih razmeroma dobro poznata informacijske tehnologije in prav toliko jih pri delu uporablja računalnik. Informacije o kmetijskih temah največ prejemajo iz časopisov in revij (80%), malo nad 50 % tudi iz knjig, 30 % pa prek spleta.

Skoraj polovica jih v prihodnosti načrtuje prestrukturiranje kmetije, četrtna ekonomsko rast, malo manj kot petina pa namerava kmetijstvo omejiti ali opustiti.

O skupni kmetijski politiki EU je dobro informiranih le desetina, ostali srednje dobro ali slabo. Le dobra tretjina meni, da je SKP koristna za kmete; več kot polovica jih pravi, da je le deloma koristna, desetina pa, da je SKP popolnoma nekoristna za kmete.

Skoraj vsi mladi kmetje, ki so nam odgovorili (90%), poznajo in izvajajo potrebne ukrepe varstva pri delu za zaščito sebe in morebitnih sodelavcev, 60% jih pozna sprejete zakone in pravilnike o varstvu pri delu v kmetijstvu, vendar jih kljub temu 45% ne izvaja svoje dejavnosti v skladu s temi zakoni in smernicami.

Sisteme dobre prakse pri rastlinski pridelavi (EUREPGAP) in pri predelavi kmetijskih pridelkov (HACCP) uporablja le dobra četrtna sodelujočih. Predpisane prakse kakovosti in varnosti hrane, ki naj bi se uporabljale pri pridelavi hrane, pa pozna le malo več kot tretjina.

Le malo več kot petina sodelujočih mladih kmetov se ukvarja z dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, kot glavno dopolnilno dejavnost jih največ navaja strojni krožek. Skoraj tretjina vprašanih načrtuje, da se bodo v prihodnosti ukvarjali s predelavo pridelkov na kmetiji.

Nadaljnje dejavnosti, ki so bile že izvedene

Prek poletja smo s partnerji v projektu preverili, kako ustrezni so pripravljeni osnutki gradiva za uporabo v praksi, saj naj bi jih uporabljali kot učno gradivo v izobraževanjih. Po zaključenem testiranju in ovrednotenju smo pripravili izboljšano verzijo. Končni učni pripomočki obsegajo tiskano gradivo za vsako od petih izobraževalnih področij, CD-je in gradivo za predstavitve (podporno gradivo za učitelje in izobraževalce) ter seznam virov za nadaljnje informacije.

Izobraževalni pripomočki so že na voljo v vseh jezikih sodelujočih partnerjev, razen v italijanskem jeziku.

Anamarija Slabe, Ariana-Lucija Tratar-Supan, Alenka Bratuša

Inštitut za trajnostni razvoj